

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane celoletno . . . 180 K
mesečno 15
za zased. ozemlje . 300
za inozemstvo . . . 400

Oglasi za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . 2 K
mali oglasi do 30 mm
stolpca (58 mm) . 1

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 154
Telefon št. 72.

Upravišтво:

Sodna ulica št. 6.
Telefon št. 36.

Račun kr. pošt. ček. urada
šte. 11.942.

Uradniško vprašanje.

Ljubljana, 27. septembra.

„Jutro“ je v nedeljo objavilo poročilo o začasni ureditvi prejemkov za državne uslužbenke. Poročilo je bilo v glavnem točno in vse druge vesti, s katerimi prihajajo danes celo službeni informacijski organi, so objave raznih zastarelih predlogov in načrtov ter parirajo le znova, v kakem dezolantnem stanju se nahaja naša oficijozna poročevalska služba, ki ostaja navzlic vsej dobrohotni kritiki nepopravljiva.

V petek dopoldne je ministrski svet znova pretresal uradniško vprašanje ter je storil nekatere načelne sklepe. Označil je kredit 200 milijonov dinarjev kot finančno osnovo, pristal je, da se učitelji glede dnevnice izenačijo z ostalim državnim uradništvom in je sprejel sklep, da se dajo sodnikom posebni dodatki. Konečno je ministrski svet izdal posebni komitét ministrov, katerega je pooblastil, da stori definitivne sklepe tako, da se celokupna vlada ne bo več meritorno pečala za ureditvijo uradniških doklad, nego se bodo sklepi komitétja potom okrožnice dostavili članom kabineta v podpis.

V soboto ob 10. uri dopoldne se je sestal komitét. Seji so prisostvovali tudi strokovni referenti iz socialno-političnega, finančnega in ustavotvornega ministrstva. Navzoči so bili: finančni minister Stojanovič, minister pravde Trifkovič, minister za socialno politiko Kukovec, minister za gradjevine in zastopnik železniškega ministra Jovanovič, minister za pošte Drinkovič in minister za konstituantno Markovič. Po daljši debati, v kateri se je zlasti minister Kukovec zavzemal za čim izdatnejše doklade so bili definitivno sprejeti od nas že objavljeni sklepi.

Finančni minister je privolil, da se je prvotna od ministrskega sveta odobrena finančna osnova povečala na preko eno milijardo kron. Tako je bilo mogoče zboljšati njegov predlog o dnevnica ter uvesti za posamezne kategorije pravičnejšo diferenciacijo. Posebno pažnjo je obrnil ministrski svet in tudi komitét uradnikom s številno družino, kar je izraženo v rodbinski dnevnici. Tekom razprave je finančni minister tudi pristal, da vzame v pretres vprašanje posebnega nabavnega prispevka, ki bi se naj realiziral preko uradniških gospodarskih zadrug.

O efektu novih draginskih doklad naj nas podučijo nekateri primeri: Sluga, samec, ki ima 900 K temeljne plače in 225 K stanarinske doklade, je dosedaj prejemal 15.986 K po novem bo dobil 21.565 K, ako ima ženo in 2 otroka dobi 30.325 K (dosedaj 20.390 K), uradnik XI. činovnega razreda je kot samec dobival 18.032 K, dobi v bodoče 23.860 kron, z ženo in 2 otrokoma 37.000 K (namesto dosedanjih 25.970 K), samec v IX. razredu dobi 28.860 K (doslej 23.940 K), uradnik v IX. razredu z ženo in 2 otrokoma namesto dosedanjih 31.230 K po novem 42.000 K. Zvišanje dohodkov se posebno pozna pri uradnikih z večjo družino, kar je socialno gotovo pravično.

Istčasno za ureditvijo dohodkov se vršijo priprave za gospodarsko organizacijo uradništva. Tu bo dana državnim nastavljenecem možnost energične samopomoči. Organizacija bo stala pod posebno zaščito ministrstva za prehrano in finančni minister se je izjavil, da bo država vse storila, da omogoči in podpre ceneno nabavo življenskih potrebščin, ne le hrane, temveč tudi obleke.

Rešitev uradniškega materialnega vprašanja, kakor je bila sklenjena sedaj, gotovo ne odgovarja v polni meri upravičenim zahtevam državnih nastavljenecov. Da se je pa vsaj toliko doseglo, za to gre — to moramo

Poboji na Koroškem pod zaščito Italijanov.

Velikovec, 27. septembra. V nedeljo 26. t. m. je prišlo iz Celovca približno 30 nemških izzivat slovensko misleče prebivalstvo. Popivali so v gostilnici pri Kordešu v Malem St. Vidu. Ko so se vračali v Celovec, so srečali našega orožnika Karbona, ki je bil tamkaj v službi. Brez vsakega povoda so ga napadli s koli in ga med divjim zmerjanjem pobili na tla. Nezvestnega in vsega krvavega so pustili ležati na cesti. Tam so ga pobrali domačini in prepeljali v velikovsko bolnico, kjer je danes dopoldne v težkih bolečinah umrl.

Velikovec, 27. septembra. Iz Celovca se je pripeljalo v nedeljo 26. t. m. popoldne 13 tovornih avtomobilov nabito polnih raznih temnih elementov iz Celovca. Razposlani so bili po vsej coni A, da hujskajo in izživajo naše ljudi. Na povratku v Celovec so v Velikovec ustavili ter napadli tukajšnje uradnike, ki so se mirno vračali z nedeljskih izletov nazaj. Ogrožali so jim življenje in marsikateri si je moral z orožjem v roki in s pomočjo orožniške asistencije napraviti pot skozi pijano drhal do svojega stanovanja.

Celovec, 27. septembra. (Izvirno.) Celovski nemškutarji so prispeli večeraj v tovornih avtomobilih v Pliberk, kjer so imeli v neki gostilni zborovanje, katero je obiskal tudi predsednik distriktne komisije v Pliberku, ki je Italijan. Prišel je v civilni obleki in se pomešal med nemškutarje. Na trgu se je zbralo tudi nekaj naših ljudi, nakar je prišlo med Nemci in našimi ljudi do prerekanja, tekom katerega je italijanski predsednik distriktne komisije v Pliberku nekega našega človeka, ne da bi mu ta kaj napravil, udaril z vso silo po glavi. Dogodek se je kmalu zaznal po vsej okolici, nakar je pliberškim nemškutarjem silno zrastle greben. Tako so v Ponikvah večeraj streljali celo na naše orožnike. V Podgori v Rožu so obstrelili Frana Mačkovska, železniškega aspiranta, ki je nevarno ra-

njen v stopalu. Izgleda, da hočejo Italijani nasiloma provocirati nemce, da bi tako preprečili glasovanje 10. oktobra. Jutri se bo vršila seja plebiscitne komisije, na kateri pride najbrže kot nujen predlog na dnevni red tudi pliberški slučaj.

Dunaj, 27. septembra. (Izvirno.) Tukajšnji listi naglašajo, da iščejo Jugoslavi na Koroškem povode za intervencijo. Nemško prebivalstvo da je nad jugoslovanskim terorjem silno ogorčeno. General Maister, da ima že za vsak slučaj pripravljeno vojaštvo za vkorakanje v cono A. Zato je avstrijska vlada izdala na nemško prebivalstvo poziv, naj se vzdrži provokacij in spopadov.

Dunaj, 27. septembra. (Izvirno.) Posebni poročevalec „Neues Wr. Tagblatt“ javlja iz Celovca: Teror jugoslovanskih oblasti v plebiscitnem ozemlju je do skrajnosti razdražil nemško prebivalstvo, ki je v nekaterih krajih seglo že po samopomoči. V pliberškem okraju so Nemci proti jugoslovanskim „prügelandam“ ustanovili kontraprügelande, da ščitijo nemško prebivalstvo. Nemci so že imeli priliko, da so parkrat posegli vmes in prisilili Jugoslave k treznosti. V četrtek zvečer je bila v Pliberku alarmirana antantna komisija. Jugoslavi so zagrozili nemškemu učitelju Pavlitschu, da mu bo božgali hišo, pobili njegovo družino in mu preprečili vsako nadaljnjo agitacijo. V resnici so jugoslovanske tolpe zasedle Pavlitschevo hišo. Šele po prihodu nemškega pomožnega moštva so Jugoslavi zapustili Pavlitschevo hišo. Vstred podobnih dogodkov je nevarnost, da izbruhne v coni A državljanska vojna. Tudi v velikovškem okraju se je nemško prebivalstvo uprlo proti jugoslovanskim nasilnostim in v noči od nedelje zažgalo jugoslovansko stražnico na mostu čez Krko, ob cesti, ki vodi iz Celovca v Velikovec. Nujno je potrebno, da zasede ententno vojaštvo plebiscitno ozemlje.

Italijanske obljube.

Berlin, 26. septembra. „Deutsche allgemeine Zeitung“ javlja: Italijanski ministrski predsednik Giolitti je sprejel odposlanstvo Nemcev in Slovanov iz novih italijanskih pokrajin. Delegati so Giolittiju zatrjevali lojalnost prebivalstva, izrekli pa so željo, naj bi se čimprej rešilo njihovo razmerje do Italije, pri čemer naj bi nist. Giolitti je izjavil, da namerava se upoštevati njihova narodna posebnost, da prisostvovali njihove kulturne in gospodarske tradicije.

Berlin, 26. septembra. „Berliner Tagblatt“ poroča iz Rima: Pri pretresu senžermenske pogodbe v senatu je izjavil minister za zunanje posle Sforza, da bo Italija s svojimi novimi meščinami ravnala tako, da bo vsak irendentizem nemogoč. Tudi ministrski predsednik Giolitti je podal isto svečano izjavo in obetal anektiranemu prebivalstvu modro upravo in nepristransko pravičnost. Nato je bil zakonski načrt, ki obenem proglašala aneksijo novo pridobljenih pokrajin, sprejet z vsemi oddanimi 200 glasovi. V proslavo tega dogodka se je seja zaključila.

pribiti — zasluga predvsem demokratskim zastopnikom v vladi in demokratskim poslanecem, ki so neumorno vršili svojo dolžnost napram državi in njenim nastavljenecem ter še v zadnjem hipu napeli vse moči, da dosežejo napram prvotnim projektom precejšnjo zboljšanja.

Novi dodatki bodo seveda uradništvu hasnili le v tem slučaju, ako bo država se z vso energijo dala na pobijanje draginje. Tu je ključ situacije,

Položaj na češkem.

Praga, 27. septembra. (Izvirno.) Od oficijelnega socialnodemokratskega vodstva odgojeni shod socialnodemokratske stranke traja že tretji dan. Vodstvo je v rokah skupine komunistov iz Rusije. Navzočih je 320 delegatov, večina z dežele, ki izjavljajo, da prisostvovalje le v informativne svrhe. Poslanec Šmeral je zastopal taktiko: „proti republiki za sovjetje“. Priporoča energično pripravo socialne revolucije. Povdarjal pa je, da komunizem odklanja puče. Tajnik stranke je izjavil, da stoji zaenkrat še na načelih socialne demokracije, vendar je pa nujna revizija socialnodemokratskega programa. Shod vzbuja v javnosti malo pozornosti, le na večerjanjem komunističnem taboru na Staromestskem namestju je prišlo do nemirov, ki so povzročili prečasni njegov konec. Del poslalskega je nameč začel protestirati proti hujskajočim govorom komunističnih voditeljev, nakar je prišlo do preprirov in pretepov. Velika večina socialnodemokratskega delavstva je ostala stranki zvesta. Opaža se ostro odklanjanje komunizma, ki postopa po očividnem diktatu iz Moskve. Sinoči se je vršil velik shod narodno-socialne stranke, ki se je končal z oduševljeno odobreno devizo: vse za republiko in za socializem. Komunistični kongres bo znatno razjasnil situacijo in omogočil konsolidacijo vseh naprednih elementov v delu za republiko.

Ameriška trgov. bilanca.

Washington, 27. septembra. (Izvirno.) Meseca avgusta je znašal uvoz 519 milijonov dolarjev, izvoz pa 484 milijonov.

Proti novi trošarini.

Zagreb, 27. septembra. (Izvirno.) V petek, soboto in nedeljo so se vršile tukaj konference vseh privrednih organizacij, na katerih se je razpravljalo o trošarinah in o prometnih davkih. V soboto je bil izvoljen ožji odbor, ki je dobil nalogo, da sestavi memorandum z natančnimi statističnimi in strokovnjaškimi podatki o nemogućnosti izvedbe trošarskega zakona. V nedeljo dopoldne se je konferenca nadaljevala v poslopiju trgovsko obrtniške zbornice, popoldne pa je bilo veliko zborovanje vseh privrednih organizacij, katerega so se udeležili tudi v Zagrebu navzoči narodni zastopniki dr. Lorković, Wilder, dr. Surin in podban dr. Rojc. Zborovanju je predsedoval podpredsednik trgovske zbornice Šandor Aleksander, ki je v svojem poročilu izvajal, da bo imela država od novih davkov pet in pol milijarde dohodkov, ne pa samo eno milijardo, kakor je proračunjeno. Sinoči se je odpeljala posebna deputacija v Beograd, da izroči finančnemu ministru sprejeti memorandum. Zastopnik hrvaške vlade, podban Rojc je obljubil da bo hrvaška vlada ukrenila vse potrebne korake, da se imenovani zakon izpremeni.

Zagreb, 27. septembra. Iz Osijeka poročajo, da se tamkajšnji trgovci in obrtniki v protest proti novemu trošarskemu zakonu v soboto za 24 ur zaprli svoje lokale.

Madžarska propaganda.

Dunaj, 27. septembra. (Izvirno.) Tukajšnji poslanik madžarske vlade dr. Gratz izjavlja pod svojo častno besedo, da ni niti on, niti kateri drugi član madžarskega poslanštva na Dunaju udeležen pri podkupovanju krščansko-socialnih listov na Dunaju. Tozadovne dokumente, priobčene v „Arbeiter Zeitung“ proglašajo kakor felzifikate.

Italija in Romunija.

Rim, 27. septembra. Pri obedu, prirejenem v romunskem poslanstvu na čast Take Jonescu in ki so se ga udeležili tudi italijanski zunanji minister grof Sforza, Tittoni in člani diplomatskega zbora, je Jonescu v svoji napitnici naglašal, da bo Romunija vedno brezpogojno stala na strani Italije. Grof Sforza je odgovoril, da se snatra srečnega, da more pozdraviti v Rimu zastopnika bratekega naroda ter je končno nazdravil bratski edinstvi obeh narodov.

Rim, 27. septembra. Take Jonescu je bil sprejet od kralja in papeža ter odpotuje zopet v Pariz.

Glavni zbor radikalne stranke.

Beograd, 27. septembra. (Izvirno.) Včeraj se je pričela glavna skupščina srbske radikalne stranke. Dopoldne je Protić poročal o novem programu stranke, nakar se je razvila debata, ki je trajala do 21. ure. Večina govornikov se je izrekla za edinstveno državo, proti široki avtonomiji so govorili zastopniki iz Vojvodine in Bosne. Za prvega predsednika je bil izvoljen Nikola Pašić, za drugega Stojan Protić.

Francoska zbornica.

Pariz, 26. septembra. Ministrski predsednik Leygues je danes imel v zbornici svoj ekspeze. Zbornica je izrekla vladi zaupanje s 507 proti 80 glasovom.

London, 27. septembra. Na poveljnika mesta Coorka, generala Stricklanda, je bil izvršen atentat. Šofer je bil ranjen, general pa je ostal nepoškodovan. Odgovoril je na strele s protistrelom in ranil enega napadalca.

Rim, 27. septembra. Delavci in kmetje so zasedli v Marsalli in okolici vse latifundije.

Rim, 27. septembra. Brzovlak, ki je vozil iz Rima v Milan, je pri Pistoji skočil s tira. Enajst potnikov je poškodovanih.

Pred pogajanjimi z Italijo.

Beograd, 26. septembra. Opravnik v tukajšnjem italijanskem poslanstvu Galanti, je posetil ministra za zunanje stvari dr. Trumbića. Po tem sestanku je imel dr. Trumbić dolgo konferenco z ministrskim predsednikom dr. Vesnićem.

Beograd, 26. septembra. Kakor javlja „Politika“, se vrše sedaj med našo kraljevino in Italijo razgovori o tem, kdaj se bodo začela direktna pogajanja in na čigavem teritoriju. Začetkom tega tedna se bo odredila seja ministrskega sveta pod predsedstvom prestolonaslednika Aleksandra in na tej seji se bo še enkrat pretresalo jadransko vprašanje. Tedaj bo dobil dr. Trumbić instrukcije za pogajanja v Italijo. G. Pašiću bodo ponudili, da se udeležijo teh pogajanj. Po naših informacijah odklanja gospod Pašić vsako sodelovanje pri novih pogajanjih z Italijo, ker se ne strinja s taktiko g. Trumbića.

Zagreb, 27. septembra. „Narodno Delo“ poroča iz Beograda: V tukajšnjih poučenih krogih še ne vedo, kdaj se bodo nadaljevala pogajanja z Italijo. Vse dosedanje tozadovne vesti ne odgovarjajo resnici. Sodijo, da se bodo pogajanja, ako pride do njih, vršila šele sredi oktobra. Naša vlada je odločena, da ničesar ne pusti od znanih minimalnih zahtev. O uspehu pogajanj ne sodijo optimistično. Pisanje italijanskega tiska in izjave italijanskih politikov dokazujejo, da prevladuje v italijanskih vodilnih krogih še vedno imperiistična politika.

Poljsko-ruska vojna.

Varšava, 26. septembra. Poljske čete so zavzele Grodno. V odseku Rozany-Volkovijsk se boljševiki umikajo za reko Ščaro. Vzhodno Zbruča napredujejo ukrajinski oddelki.

Moskva, 26. septembra. Rusko frontno poročilo javlja, da se je na Krimu razvila divja bitka 20 vrst zapadno od Mariampola.

Varšava, 27. septembra. (Izvirno.) Mirovna pogajanja v Rigi se razvijajo jako ugodno. Po zadnji plenarni seji je izjavil predsednik poljske delegacije zastopnikom časopisa, da bo v kratkem sklenjen mir z Rusijo.

Razna brzojavna poročila.

Beograd, 27. septembra. (Izvirno.) Jutri ob 10. uri bo seja ministrskega sveta na kateri se bo med drugim razpravljalo tudi o poslovniku za konstituantno.

Beograd, 27. septembra. (Izvirno.) Na potu iz Lausanna v Bukarešt je prispel senjak rumunski prestolonaslednik s svojim spremstvom.

Zagreb, 27. septembra. (Izvirno.) Včeraj se je vršila skupščina zagrebske mestne organizacije demokratske stranke, na kateri je bil izvoljen za novega predsednika stranke Milan Kresić. Na zborovanju so govorili bivši ban Tomljenović, Wilder, dr. Stopar, Dokmanović in dr. Budisavljevič. Skupščina je bila sijajno obiskana. Tudi socialni demokrati in pa komunisti so imeli včeraj svoj shod. Radičevići so zborovali v Remetincu.

Zagreb, 27. septembra. (Izvirno.) V tukajšnjem Hrvatski tiskarni je nastal danes dopoldne, vsled kratkega stika ogenj, ki je uničil vso električno napeljavno. K sreči so ogenj pravočasno opazili in preprečili večjo nesrečo. „Riječ“, „Novosti“ in „Agrarier Tagblatt“, so zaradi tega izšli šele zvečer.

Milan, 26. septembra. Danes je bil sprejet referendum o sporazumu, doseženem v Rimu glede vprašanja kovinskih delavcev s 127.904 glasovi proti 44.531 glasovom. 3.600 oseb ni glasovalo.

London, 27. septembra. Med rudarji in lastniki rudnikov so pričela nova pogajanja. Upajo, da bo prišlo do sporazuma.

Upravna sodnija in JDS.

Iz današnjega „Slovenca“ sem izvedel, da me je ta list pred kratkim pozval, da objavim svoje stališče glede upravne sodnije za Slovenijo. „Slovenec“ prinaša senzacionalno novico, da sem se v neki seji deželne vlade leta 1919. izjavil proti takratnemu predlogu glede upravne sodnije. Temu dostavljam, da sem se ba- je tudi napram ministru pravde tako izjavil. To poslednje sicer ni tako, vendar me ni nič sram javno priznati, da sem v vladni seji izrekel prav odločno pomisleke proti taki upravni sodnji, kakor je bila zamišljena v naredbi celokupne Narodne vlade o prehodni upravi v ozemlju Narodne vlade v Ljubljani z dne 14. novembra 1918 Ur. l. št. 111, v členu XV., po kateri je imel upravni senat pri višji deželni sodnji prevzeti po- se po upravne sodnije na Dunaju. Ta naredba ni bila nikdar predmet po- svetovanja „Narodnega veča“ v Za- grebu in torej ni mogla biti nikdar od njega odobrena. Pa bodisi, da bi bila, bodisi da je bila Narodna vla- da takrat nekaj suverena v Sloveniji, naredba je postala v veliki meri ob- soletna v trenutku državnega njedi- njenja, zlasti pa, ko so začela poslo- vati ministrstva, ki so potegnila do- končno odločitev na se. Z ozirom na bistveno spremembo, ki je derogirala naredbo o prehodni upravi v naj- večji meri, sem v dotični seji dežel- ne vlade smatral za svojo dolžnost, da opozorim na kaos, ki nastane, ker ni jasnih določil, v katerih slučajih so pokrajinske instance končne in- stance. Prizadete stranke se veliko bolj pa upravni sodniki bodo v stra- šni stiski, ko bodo iskali podlago za trditve, da je instančna pot izčrpa- na. Stranke bodo previdoma vložile pritožbo na ministra in na upravno sodnijo v Ljubljani obenem. Tako bi se lahko zgodilo, da bi v isti stvar- izšla rešitev pritožbe od strani mi- nistra in od strani sodnije. Kaj bi bilo potem, res ne vem. To bi se do- zajalo ne samo glede slučajev notra- nje uprave, temveč tudi v davčnih zadevah. Da bi se naša ministrstva podredila z naredbo Narodne vlade od dne 14. novembra 1918, ustanov- ljenemu senatu višje deželne sodni- je v Ljubljani, tega pač nobeden ne bo verjel, ki pozna razmere. Na pod- lagi obsoletne naredbe je postala ustanovitev upravne sodnije nemo- goča. Demagogija „Slovenčevega“ pisca na tem ni spremeniti ne more. S tem pa ni rečeno, da sem zoper upravno sodnijo, ki bi odločala v vseh zadevah, kjer pokrajinska vlada od- loča v zadnji instanci, in priznavam perečo potrebo, da se rešijo na dunaj- sko upravno sodnijo vložene pritožbe, zlasti pa, da v davčnih zadevah do- bimo upravno sodnijo. To pa je ne- mogote, dokler se trmasto vzdržuje naredba od dne 14. novembra 1918 in politično nemogoče je, resno za- htevat od ministrstva, da se ji pod- redi. Poslanci naj izposlušajo zakon ali pa vsaj pooblastilni paragraf v proračunu, da se izda uredba, s ka- tero se ustanavlja pokrajinska upra- vna sodnija in v kateri je taksa- tivno našeto, v katerih slučajih po- krajinske instance (deželna vlada, finančna delegacija in drugi ministe- rijalni odseki, oziroma direkcije) do- končno odločajo. Na ta način bi bilo mogoče doseči tudi, da bi ministri- jalne odločbe, ki se tičejo slučajev iz Slovenije in Dalmacije, bile pod- vržene pritožbi na upravno sodnijo, katere sedež bi iz praktičnih razlo- gov najbolje bil v Ljubljani. V tej smeri delajo poslanci JDS., da po- pravijo, kar je pokvarilo trmasto po- vdarjanje nemogočega stališča že več- krat omenjene naredbe št. 111. De- magoški članki, kakor je današnji članek v „Slovencu“, stvari samo škoduje.

Ljubljana, dne 25. septembra 1920.

Dr. Gregor Žerjav s. r.

Politične beležke.

+ Take Janeseu v Rimu. Iz Ri- ma javljajo, da je dospel tja rumun- ski minister zunanjih poslov, Take Janeseu. Imel je daljše konference z Giolittijem in conte Sforzo. Listi pripisujejo sestankom velik pomen za rešitev važnih političnih in gospodar- skih vprašanj med Italijo in Rumu- nijo. Iz Rima potuje Janeseu v Lon- don, kjer so sestane tudi z bolgarskim ministrskim predsednikom Stambu- liskim.

+ D' Annunzijeve načrti. V Trstu se splošno govori, da italijanski na-

cionalisti pripravljajo v Italiji dr- žavni udar. Nacionalisti hočejo od- straniti sedanjega kralja Viktorja Ema- nuela, ki je premalo odločen, a proglasi- ti za kralja prestolonasledni- ka Umberta ali pa vojvodo d' Aosta. V zvezi s tem državnim udarom bi d' Annunzio izvršil okupacijo Dalma- cije, na katero je namigaval v svojem zadnjem govoru, ko je rekel: za oku- pacijo Dalmacije ne skrbite, a na Split mislim jaz.

Prosveča.

— Volilni red za Ustavotvorno skupščino, priredil dr. Stejan Saga- din, založila Tiskovna zadruga v Ljubljani, je danes izšel. Brošura ni- ma le volilnega zakona, marveč tu- di prav lepo razlago o proporcni vo- litvi, o volitvah s krogljicami ter na- vodila, kako je razumeti vse druge volilne predpise. Brošura je potrebna za vsakogar, ki se zanima za volitve. Nujno pa jo bodo rabile uradne osebe, predsedniki volilnih komisij, agitatorji itd. Volilni red za parla- ment se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6. Cena 16 kron.

— Minister prosvete in učiteljice. Iz Beograda nam poročajo: V petek se je zglasila pri ministru prosvete Pribičeviću deputacija učiteljice, ki se je pritožila proti zapostavljanju žen- skih učnih moči v šolski upravi. Mi- nister je priznal, da učiteljice ljud- skih in srednjih šol niso bile do sedaj dovolj pri upravi vpoštevane ter je deputaciji obljubil, da bodo v naj- krajšem času v ministrstvu prosvete nastavljeni tudi ženski sekretarji in inšpektorji, da bodo pri oddaji direk- torskih mest na ženskih zavodih, zlasti pa na ženskih učiteljskih v prvi vrsti vpoštevane ženske kandidatice in da bo imenoval v razne šolske komisije tudi ženske članice. Deputa- cija je odšla z izrazi priznanja gospo- du ministru.

Blejski ponarejalci bankovcev prijeti.

Ljubljana, 27. sept.

Zagrebski listi priobčujejo obširno poročilo o aretaciji veleponarejeval- cev bankovcev. Aretacija se je izvr- šila na „kinematografski način“. A- retirani so bili v selu Vugroven pri Zagrebu Vid Galović, posestnik, iz- vezban v manipulacijah s kemikalija- mi in v fotografiji, dalje njegov stric Vinko Galović, v Sisku so prijeli raz- pečevalce ponarejenih bankovcev Si- mona Murdaja in njegovo ljubico Dragico Petrovič iz Novega Marofa ter trgovca Ivana Perkočiča, v Za- grebu pa Božo Franeloviča in bivše- ga policijskega detektiva Brauna. Glavar cele družbe, neki Alberto Let- lich, 40letni mehanik iz Pulja, je še pravočasno pobegnil preko meje na Madžarsko. Letlich je plačal ogrom- ne svote za avtomobil, ki ga je peljal do Osijeka. Na svojem bogato opre- mljenem stanovanju v Zagrebu je pu- stil za 300.000 K raznih vrednosti in dragocenosti.

Zagrebska družba ponarejevalcev je identična z onjo, ki je bivala nekaj mesecev v vili Gorici na Bledu-Re- čici.

Kako so ponarejevalci živeli na Bledu?

Koncem marca v zgodnji spomladi se je pojavila na Bledu elegantna družba, ki je postala sumljiva, ker ni nikamor zahajala. Najela si je sam- otno stojišče vilo Gorico, v njeni bli- žini se nahaja restavracija Savica, last blejskega poštarja g. Florijan- čiča. Družba se je vedno menjala, dan za dnem so prihajali novi člani in zopet odhajali. Včasih je bilo v vili do 10 oseb. Po okolici se je razneslo, da so „voluhni“. Vila je bila po dne- vu kakor mrtva, dočim je bilo po noči zelo živahno in vse razsvetljeno. V vilo ni imel nikdo dostopa, obisko- valce so vedno odpravili pri vходу. Najemnine so plačevali 2000 K me- sečno. Za zadnji mesec so ostali dolž- ni. Gospoda ni imela nikake služin- čadi. Sama si je kuhala, sama drva sekala, sama pomivala. V tej družbi so bile sprva dve, pozneje tri dame. Osebe, ki so bivale stalno v vili, so bile pri oblastel: zglašene pod napo- čnimi imeni, tako Galović pod ime- nom „Pero Gjorgjevič“, dalje sta prijavljena neki Albert in Roza Be- senič, Letlich, ki je bil prijavljen pod pravim imenom, je često zahajal v Ljubljano, kjer se je izdajal za aviatika. Govori zelo slabo hrvatski in slovenski, dobro italijanski in

nemški. Koncem julija so tihi stano- valci čez noč zapustili Bled.

Kako so družbo izsledili?

Kakor je „Jutro“ že poročalo, so Blejčani že večkrat opozarjali mero- dajne faktorje na sumljivo početje te pestre družbe. Izvršile so se po oro- žnikih tri hišne preiskave, ki pa so vedno ostale brez uspeha. Dne 20. av- gustu pa je ljubljanska podružnica „Narodne banke“ obvestila policijsko ravnateljstvo o falzifikatih 80kron- skih bankovcev (oračih, kakor jih imenuje kmetško ljudstvo). Poizved- be po drugih bankah so ugotovile okoli 16 ponarejenih bankovcev. Po- licija je bila dalje opozorjena na po- četje drznega Letlichea. Dne 5. sep- tembra je ljubljanska policija izvr- šila naknadno hišno preiskavo v vili Gorica na Bledu. Ta preiskava je spravila mnogo na dan in je omogo- čila nadaljnje energične ukrepe.

Policijski organi pod vodstvom svetnika Kerševana so našli vilo v največjem neredu. V kuhinji nepo- mita posoda, po sobah vse premetano, postelje v neredu. Dočim so bili spod- nji prostori za stanovanja, so služili zgornji prostori vile za fabrikanjo bankovcev. Tam je našla policija aparate, odtiske, pa tudi nekatere na sebi neznatne predmete, ki so izdali celo družbo in omogočili izsleditev zločinske družbe. Med drugimi so se našli: fotografije nekega kaprala in mlade gospodične z naočniki, zaročno naznanilo Simona Murdaja in Dra- gice Petrovič, listek: „Bin in Agram beim Kutnjak um 8 Uhr. Albert“, in vizitka Boža Franeloviča. V eni sobi je bila cela biblioteka strokovnih knjig o elektriki, fotografiji, galvano- tehniki in kemiji. Te knjige je rabil Vid Galović.

Delovanje ponarejalske družbe je bilo zelo obsežno. Družba je bila me- narodna in skoro gotovo je bila v stal- nih stikih z Dunajem, Gradcem in drugim inozemstvom. Zelo mnogo po- narejenih bankovcev so namreč zasle- dili v Gradcu, kjer jih je te dni neki ribniški rojak prejel za več sto tisoč kron. Kolikor se je dalo dognati, so pred vsem ponarejali čehoslovaške tisočkronske bankovce.

Franelovič jih je razpečal enkrat za 240.000 K in drugič za 100.000 kron. — Sam pravi v nekem pismu: „Zaslужil sam si lep par hiljada“. Družba je ponarejala tudi kolke za žigosanje tisočakov, avstrijske tiso- čake in slednjič 20dinarske bankovce.

Aretacije na Hrvatskem.

Rezultati blejske hišne preiskave so se javili zagrebski policiji, ki je po fotografijah spoznala znane za- grebske pustolovce. Na podlagi tega materiala in vesti, da namerava neka družba izpeljati v avtomobilu velike množice ponarejenih bankovcev v inozemstvo, je zagrebska policija pri- čela z aretacijami.

Najprvo so v Sisku aretirali raz- pečevalce. Pri Murdaju, ki je bil preje pri zagrebski vojaški policiji, so našli 11.146 kosov bankovcev po 80 K. Razpečevalci so policiji ozna- čili kraj fabrikanje.

Močan oddelek straže je na to od- šel v Vugrovec. Vid Galović se je pod streho zabarikadiriral z revolverjem v roki. Policijski organi pa so prijeli njegovo mater ter jo peljali pod stre- ho. Videč brezupnost položaja, se je Vid udal. Bil je aretiran in policija je izvršila natančno hišno preiskavo. V kokušnjaku so našli 4000 kosov bankovcev, klišeje in tiskarno. Od- krili so atelje, sličen onemu na Bledu.

Sokolski vestnik.

* Sokolski „Koroški dan“. Preteklo nedeljo je celokupno jugoslovansko sokolstvo posvetilo koroškemu ple- biscitu. Vršila so se predavanja in prirejele denarne zbirke, in upati je, da je bil uspeh povsod povoljen. Ljubljansko sokolstvo je priredilo v „Narodnem domu“ manifestacijsko zborovanje, na katerem so govorili: dr. Oblak, dr. Cener in dr. Kušej, po mestu so se pa prodajale cvetlice, razglednice in drugi predmeti v svr- ho gnotne podpore ljudskega glasov- anja na Koroškem. Jugoslovansko sokolstvo je storilo svojo dolžnost za Koroško — naj jo tako stori vsak dr- žavljan in zmaga bo naša praviča- na stvar.

* Prvi javni nastop po osvobojenju priredi Sokol v Nišu 10. oktobra. Za ta nastop se delajo velike priprave.

Koroška mladina v Ljubljani.

Pozdrav koroški mladini od primorskih tovarišev.

Vas vse, ki iz našega ste Korotana prišli, vi brate naši in sestrice, pozdravlja danes radostna Ljubljana.

Vam, ki prišli iz zemlje ste krivice, ki bila tujcem v robstvo je izdana, na pota danes trosimo cvetlice.

Vi cvetje ste, ki se je razcvetelo tam, kjer prej bile mrtve so poljane, da novo bo življenje oživelo.

da zarod nov iz starih grobov vstane, ki naj napolni domovino celo, kot cvet vzbujen iz naše srčne rane.

Vi naši ste. In če še kdo poskuša med nas in vas sejati nove spore, ta danes naj naš skupni glas posluša:

* Koroška mladina v Ljubljani.

Koroški otroci (1200 in 300 odraslih spremljevalcev) prispejo v Ljubljano ob 11. uri dopoldne. Od kolodvora po Dunajski cesti do Kongresnega trga se razvrsti po 10. uri šolska mladina. Za šolsko mladino se raz- vrste društva, organizacije in ostalo občinsko. Godbe in društvene zasta- ve kakor tudi zastave šol čakajo na kolodvoru (peronu). Po prihodu vla- ka pozdravi došlece na kolodvoru učenka ene ljubljanskih šol. Na to se razvrsti spreved, na čelu salezi- janske godbe in zastave. Za godbo korakajo Korošci, za njimi godba Zveze jugoslovanskih železničarjev, potem mladina ljubljanskih šol, dru- štva, organizacije in ostalo občins- tvo. Pred deželnim dvorcem pozdrav akademika in zastopnika mestne ob- čine. Na to obed v določenih restav- racijah. O 2. uri 30 min. popoldne predstava v dramskem gledališču. Po predstavi ob 5. uri 30 min. z god- bami pred Narodni dom. Tam ve- čerja. Ob 7. uri zvečer odhod po Pre- šernovi ulici mimo Prešernovega spo- menika. Uniona, sodnije, po Dunaj- ski cesti na kolodvor. Ob 8. uri zve- čer odjede vlak na Koroško.

* Darovi za koroške otroke. Za obdaritev koroških otrok se je naša

da padlo so med nami reke, gore, da eno srce smo in ena duša, in nič več nas razdružiti ne more.

O, da smo mi kot vi! Da nam je dana, o domovini naši glasovati, na en glas bilo bi odglasovano.

Nam Jugoslavija bi bila mati, njej radi vsi služili bi udano, živeli skupaj z rodnimi bi brati.

Zato vi vsi, ki tamkaj za gorami vas k neprijazni vabijo tujini, vi, brateci, sestre, ostanite z nami,

in dajte sree svoje domovini, ki vas sprejema z dobrimi rokami, da enkrat nas vse skupaj ujedini. Pozdravljeni!

Ljubljana najsijajneje izkazala. Pri gosp. Debelakovi, kjer so se zbirali darovi, je ležalo včeraj cele kupe čov- ljev, oblek, kapic, perila, šolskih po- trebščin itd. Vsak otrok bo dobil po- leg vsega eno mladinsko knjigo za spomin. Sokol je prejel od raznih podjetnikov veliko darov, da bo po- gostil koroško deco. Vsak otrok dobi še za na pot velik štrukelj.

sv Javno telovadbo o priliki po- sta koroške mladine priredi Sokolski Savez v torek dne 28. septembra ob 5. uri popoldne pred Narodnim do- mom. Sodelujejo odbrani telovadci in telovadkinje ter naračaj Sokola v Ljubljani. Sokola I., Sokola II., So- kola v Siski in na Viču, skupaj nad 50 oseb. Vstopnina: stojišče 5 kron, sedeži na stopnišču in pri oknih Na- rodnega doma 25 kron, ostali sedeži 15 kron. Za koroške goste vstop prost. Prostori so zanje rezervirani, kar bla- govoli občinstvo upoštevati. Redite- lji, ki sodelujejo pri sprejemu koro- ških otrok, se zberejo v torek ob pol- četuri uri v Narodnem domu.

* Licejska ljudska šola. Gojenke licejske ljudske šole, ki še nimajo po- uka, t. j. 2., 4. in 5. razred, se zbe- rejo danes v torek točno ob 10. uri zjutraj na vrtu Mladike z zastavi- cami.

Domače vesti.

Ljubljana, 27. septembra.

* Razmejitevna komisija se poda dne 29. t. m. v Sv. Jernej, dne 1. ok- tobra pa v Radvanje in Mlake, da tamkaj na licu mesta prouči raz- mere. Nato bo komisija izrekla kon- čno odločitev glede meje na tem ozemlju. Med jugoslovansko in av- strijsko vlado so se pričela pogaja- nja glede mejne črte med Sv. Duhom in Muro.

* Izprememba v uredništvu. S 1. oktobrom prevzame glavno ured- ništvo tukajšnjega dnevnika „Na- prej“, glasila socialno-demokratske stranke v Sloveniji, g. Etbin Kristan, ki je pred kratkim prišel iz Amerike.

* Ban Laginja in Radič. „Pravda“ javlja iz Zagreba, da se vrše med Hrvatsko zajednico in Radičevu se- ljačko stranko dogovori glede skup- nega nastopa obeh strank pri volit- vah za konstituanto. Radičeva stran- ka stavlja kot prvi pogoj abolicijo Radičevega procesa. Zato se ban La- ginja zavzema v Beogradu, da iz- dejstvuje abolicijo Radičevega pro- cesa.

* Škof Mahnič nevarno obol. Iz Zagreba poročajo, da je tam nevarno obolel škof Mahnič, ki je gost zagreb- skega nadškofa.

* Prepovedana lista. Deželna vla- da je prepovedala graško „Tages- post“ in klerikalni „Volksblatt“ za- radi hujskajočega pisanja proti naši državi.

* Za orožnike. V ministrstvu za notranja dela se je vršila pod pre- sedstvom ministra Draškovića kon- ferenca o orožniškem vprašanju. Sklenjeno je, da se dajo orožnikom novi draginski dodatki in se višina teh dodatkov določi po krajevnih življenjskih razmerah.

* V zilski dolini zmagajuje Slo- venci. V zilski dolini na Koroškem so se vršile nedavno občinske volitve, ki so prinesle Nemcem veliko raz- očaranje. Nemci bobnajo in kriče po vsem svetu, da so na Koroškem vsi Slovenci „deutschgesinnt“. Da bi po- kazali voljo ljudstva za „nedeljeno Koroško“, so po vseh krajih prirejali shode. Tudi šmohorski glavar Merlin je sklical v Kotiče shod vseh župa- nov zilske doline, da slovesno mani- festirajo za nedeljeno, to je za nem-

sko Koroško. Izšla je v svet novica, da je prebivalstvo cele zilske doline nemško. Te dni pa so se vršile občins- ke volitve in pri teh se je — kakor poroča „Mir“ — pokazal čisto drugi duh in drugačna volja ljudstva. V slovenskem delu zilske doline so zma- galci Slovenci. V Zilski Bistrici so Slovenci dobili večino. Občino Straje vas, ki je bila vedno nemčurska trd- njava, so osvojili slovenski kmetje. Istotako so v slovenskih rokah občine Brdo, Sv. Stefan in St. Pavel. Ko je nemška vlada na Koroškem videla, kakšno mnenje vlada med slovenski- mi kmeti, je v obmejnih občinah v zadnjem trenutku volitve sistirala. Slovenski kmetje zilske doline kažejo svojim tovarišem v coni A, kako naj glasujejo dne 10. oktobra, če hočejo ostati gospodarji na svojih tleh.

* Duh v italijanski vojski. Iz Splita poročajo, da vlada v italijan- ski okupacijski vojski popolnoma anarhističen duh. Te dni so bili od- pušteni iz kadrovske službe letniki 1898. Vojaki in oficirji so odšli na parobrode pod rdečimi zastavami, kli- cali Lenjinu, sovjetski italijanski re- publikli. Vojakom je govoril tudi ne- ki rezervni oficir iz Sicilije, ki je re- kel: „Srečen sem, da odhajam iz vojs- ke, ki je s svojim postopanjem v okupiranih krajih zaigrala vse lepe tradicije in kulturno nalogo Italije, ki je sejala razdor, preganjala n zlo- stavljala ta dobri narod!“

* Usposobljenostne preizkušnje za obče ljudske in za meščanske šole s slovenskim, oziroma s slovenskim in nemškim učnim jezikom se prično pri komisiji na državnem učiteljsku v Ljubljani v jesenskem roku 1920. dne 5. novembra 1920. Pravilno opremljene prošnje za pripust k pre- izkušnji naj se po šolskih vodstvih pravočasno predložijo okrajnim šol- skim svetom, da bodo najpozneje do dne 25. oktobra 1920. v rokah iz- praševalne komisije.

* Na ljubljanski univerzi se bo vršilo v bodočem zimskem tečaju oko- li 120 predavanj in nad 60 seminar- nih vaj. Predavalo bo 76 rednih in izrednih profesorjev, docentov in be- norarnih učiteljev. Najbolje je zas- dana filozofska fakulteta.

* Vpisovanje v trgovsko gremialno šolo se vrši v sredo, četrtek in petek. Blizje glej inserat.

* Pravila dijaškega Ferijalnega Saveza je minister prosvete potrdil.

* Slovenska dijaška zadruga v Pragi in Slovenska dijaška zadruga v Brnu javljata svojim članom, da se jim bodo od pokrajinske vlade, oziroma podpornih fondov priznane študijske podpore začele izplačevati v Pragi, oziroma v Brnu, v prvih dneh meseca oktobra. Onim tovarišem, katerim njihove prošnje niso bile povoljno rešene, bodo to sporočeno pismeno, in se jim ponovno opozarja, da jih omenjeni zadrugi ne bosta mogli iz svojih sredstev podpirati.

* Tatu že imamo — v Jarovžu je stril! Pod tem naslovom je izdala „Domovina“ zelo zanimivo in ostro brošuro kot odgovor na klerikalno brošuro „Primiti tatu!“ Knjižica se dobiva po trafikah in knjigarnah ter pri kolporterjih. Naročila sprejema tudi upravništvo „Domovine“, v Ljubljani, Sodna ulica 6. Cena 4 K.

* Slika z ljublj. ulic. Ugleden posetnik včerajšnjega koroškega shoda nam ogorčeno piše: Ko so včeraj v Narodnem domu v najresnejših trenutkih naše zgodovine manifestirali resni ljudje za koroško stvar, so tekal po ljubljanskih ulicah kakor nori mladi ljudje, ter se je za njimi vozil avtomobil. Ljudem je postala stvar koroške prenehanja in slišale so se javno glasne in ostre kritike. Vsake norije mora biti enkrat konec. Kar se v zadnjem času počenja na tem polju, je že smešno in presega vse meje.

* Poziv zdravnikom. Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro je podaljšal rok za vlaganje prošnje zdravnikov, ki prosijo za podelitev ustanove za nadaljnjo izobrazbo iz socialne higijene, bakteriologije, epidemiologije in rentgenologije (letni znesek 48.000 K) do 15. oktobra 1920.

* Mestno osnovno šolo v Celju obiskuje letos 872 otrok. V slovenski deški šoli je 6 osnovnih razredov in tri sporednice, skupno 430 učencev. V treh razredih nemške šole je 91 učencev in učen. Slovensko dekliško šolo obiskuje 351 deklic. Izmed vseh 872 otrok na obeh šolah je 283 otrok iz okoliškega rajona.

* Prodaja moke za krmo. Stranke se opozarjajo, da se bo razprodajala moka za krmo v četrtek, dne 30. septembra, 1. in sicer v Kolodvorski ulici št. 41 na dvorišču. Stranke, ki so se zglasile v mestnem tržnem nadzorništvu, dobe tamkaj moko od 9. do 11. ure dopoldne.

* Električna razsvetljava v Spodnji Šiški. Po zaslugi električne zadruge je dobila Spodnja Šiška električno razsvetljava. Tok za razsvetljava dobiva iz Koširjeve elektrarne v Tacnu. V nedeljo so v Šiški, ko so prvič začele električne svetiljke, priredili veselico.

* Iz ruskega ujetništva se je vrnil tukajšnji trgovec Avgust Škaberne. Skoraj celih šest let je preživel v ujetništvu, večinoma v Sibiriji. Po Ljubljani se je bila svojodobno raznesla govorica, da so ga boljševiki ustrelili.

* Tragična smrt. Nekaj minut po peti uri popoldne se je danes v bližini ograjenega športnega prostora „Irlirje“ odigral tragičen prizor. Na zapadni strani športnega prostora tik ob ograji Kozlerjeve ulice in Zormanove hiše so se vojaki urili v metanju kopja za tekmo. Nekemu vojaku je kopje zletelo preko ograje na ozko ulico. V tem trenutku je šla mimo 12letna učenka 5. razreda ljudske šole v Spodnji Šiški, Klarica Koplar, hčerka uslužbenca južne železnice. Kopje ji je tako nesrečno priletelo od zadaj v glavo, da se je deklica takoj nezavestno zgrudila na tla. Ost kopja se je zapičila globoko v glavo. Po desetih minutah in težkih bolečinah je dekletce na licu mesta izdihnilo. Prenesli so jo na dom v hiši 118 Kozlerjeve ulice. Bolehna mati je že celi dan slutila neko neizgovorno in težila svojim sosedom: „Srce me danes boli. Tako mi je hudo. Gotovo ta godba nekaj za mene pomeni!“ Na športnem prostoru je namreč igrala godba. Uvedena je preiskava.

* Otvoritev telefonskega prometa s Prago. S 25. septembrom se odpre telefonski promet Ljubljana—Praga in Zagreb—Praga. Pristojbina za enoto pogovora med Ljubljano—Prago, to je za trminutni pogovor 10 dinarjev ali 40 krona za Zagreb—Praga 13 dinarjev ali 52 krona.

* Brzojavni promet z Italijo. S 1. oktobrom se prične direktni brzojavni promet med Jugoslavijo in Italijo. Pristojbina bo znašala 36 par za besedo. Doslej so se vse brzojavke za Italijo pošiljale preko Dunaja; šele sedaj je Italija pristala na direktno brzojavno zvezo.

* Poroke. Karl Pajk, trgovec v Celju se je poročil z gđ. Anico Nič iz Kranja. — Josip Pogačar, vodja podružnice Ljubljanske kreditne banke v Brežicah se je poročil z gđ. Pavlo Dolinšek iz Cerkelj.

* Neprijetno snidenje. Te dni se je vrnil iz ruskega ujetništva posestnik Josip Kramer iz Sv. Duha v Slov. goricah, ki je bil že pred tremi leti sodnijsko proglašen za mrtvega. Njegova žena se je nato poročila z nekim ruskim ujetnikom, s katerim ima sedaj že dva otroke. Odločila se je, da ostane drugemu možu zvesta.

* Za prepoved izvoza jaje. Mestni magistrat zagrebški je zaprosil ministristvo za prehrano v Beogradu, naj bi se izvoz jajc iz naše države takoj ustavi, ker je le na ta način mogoče doseči znižanje cene in osigurati oskrbo prebivalstva z jajci. Na zagrebškem trgu stane eno jajce 3 do 4 K, a v zadnjih dneh jih sploh ni bilo dobiti. Enake so razmere tudi v Ljubljani.

* Proračun zagrebške mestne občine znaša 43 milijonov kron, torej več kakor pred vojno proračun za celo Hrvatsko. Za leto 1919 je znašal proračun zagrebške mestne občine 19 milijonov, leta 1918 11 milijonov, leta 1917 pa 5 milijonov. Glavni pokritje bo obstajalo v trošarinah, ako aa to ne bo zadostovalo se bodo zvišle občinske doklade.

* Jurij Turko, ki so ga koroški nemčurji dne 19. t. m. napadli in težko ranili, je sedaj že izven nevarnosti.

* Potnih legitimacij za Bosno ni več treba. Odredba deželne vlade za Bosno in Hercegovino, da ne more nikdo potovati v Bosno in Hercegovino brez potne legitimacije policijske oblasti, je razveljavljena.

* Volitev patrijarha. Izdelan je pravilnik glede volitve patrijarha jugoslovanske pravoslavne cerkve. Volilno pravico imajo predsednik vlade, vsi ministri pravoslavne vere in gotovo število pravoslavnih poslancev, dalje predsednika apelacijskega in kasacijskega sodišča, predsednik državnega sveta, višje pravoslovno duhovništvo in delegat Hilendarskega samostana. Volitve se vrše še tekom meseca oktobra.

* Čudne „zagrebške sestre“. Avstrijska vlada je vzdrževala v Jedrenu neko šolo, kjer so sestre poučevale otroke nemščino. Te sestre so samo dunajske Nemke, in niti ena ne zna našega jezika. Ko je propadla Avstrija, so te sestre ostale brez avstrijske podpore, a na prijateljski nasvet iz klerikalnih zagrebških krogov in na prigovarjanje italijanskega vikarja so te sestre postale naenkrat „zagrebške sestre“ in jugoslovanske podanice; prošle pa so obenem našo vlado za podporo, kakor so jo dobivale od Avstrije. Seveda je ministristvo za vere odbilo to prošnjo, ker nima denarja za propagando nemškega jezika in avstrijskega klerikalizma med bolgarskimi otroci v Jedrenu.

* Klub Soča opozarja svoje člane, sorojake iz zasedenega ozemlja in vse rodoljubno občinstvo na svojo prvo dobrodelno koncertno in zabavno prireditel, ki se bo vršila v nedeljo dne 3. oktobra 1920 pri pogrnjenih mizah v vseh gornjih prostorih Narodnega doma v Ljubljani. Na programu je: potje, vojaška godba pod osebnim vodstvom kapelnika gosp. dr. Čerina, slovenske in hrvatske deklamacije, dramatičen prizor, kolo sreče itd. Ob poznejši uri bo za poskočnejše poskrbljeno, da se bodo v mali dvorani lahko zavrteli. V paviljonih, kjer bodo stregle naše vrle Primorke, bo poskrbljeno z mizami jedili, pivom in izborni kapljico. Zato naj nihče ne manjka, kdor je naš! Vstopnina 6 K za osebo. Ves čisti dobiček je namenjen za siromašno in zapuščenno šolsko mladino iz zasedenega ozemlja.

* Srečen i Jelena Obradović u Nar. Domu. Samo u sredo 29. i četvrtak 30. o. m. nastupiti će ovi odlični umetnici svoje struke i to sa svojim originalnim kreacijama, o kojima se je velegradska domača i strana kritika uvek najlaskavije izrazila. Umetnik pruža za veliki moralan uspeh realne garancije, pa je preduzeo i sve potrebne korake, da u dvorani bude vladao uzoran red i tišina. Ulaznice u trafiki u Šelcnburgovoj ulici št. 1.

Davčna obremenitev po novem proračunu.

Beogradu izhaja znanstvena revija „Novi život“ pri kateri sodelujejo znanstveniki iz radikalnih krogov. V zadnji številki z dne 18. septembra je objavil neki Milan Gjorgjević članek: Davčna obremenitev po novem proračunu. Pisatelj pride do zaključka, da nosi Srbija največje davčno breme. Gjorgjević pride do zaključka, da bo plačala tekoma tega finančnega leta vsaka oseba v Srbiji povprečno 182 dinarjev, v Črni gori 136, v Bosni in Hercegovini 163, v Dalmaciji 117, na Hrvatskem 157, v Sloveniji 151 in v Vojvodini 131 dinarjev.

Čudno, da se vtihtopi v znanstveno revijo taki članek. Niti ena teh števil ni prava, ampak vse od prve do zadnje zgrešene. Začnimo pri Srbiji. Pisatelj pravi, da bo plačala Srbija 631 milijonov dinarjev na davkih, in sicer: za vse neposredne davke z dokladami vred, za specialno trošarino, takse in monopol. Po prvotnem načrtu je res bila preliminirana za Srbijo ta vsota. Že pred enim mesecem pa je ministristvo sklenilo, da se v Srbiji in Črni gori ukine monopol alkohola. V proračunu je preliminirana vsota od 82,5 milijonov dinarjev za nakup alkohola v Srbiji in Črni gori. Ker je med tem ukinjen ta monopol, odpadejo stroški za nabavo alkohola. Po številu prebivalstva bi odpadel na Srbijo znesek 74 milijonov. Najmanj to vsoto — ne oziiraje se na preliminirani dobiček, katerega bi imela država od prodaje alkohola, moramo odbiti od prvotnih 631 milijonov, tako da bo plačala Srbija vsaka skupaj samo 557 milijonov dinarjev ali povprečno na vsako osebo 161 dinarjev. Pri Črni gori je treba napraviti isto korekturo, tako da se zmanjšajo dohodki od 59 na okroglo 51 milijonov dohodkov, to je, na vsako osebo 147 dinarjev. Pri Bosni in Hercegovini ni pisatelj upošteval izrednih davkov, ki znašajo devet milijonov dinarjev, tako da znaša celotni dohodek Bosne 319 milijonov dinarjev ali na osebo 167 dinarjev. Pri ostalih pokrajinah je dovolil pisatelj še bolj gorostasne ekstrature. Pri Dalmaciji je vzel za podlago število prebivalstva cele bivše avstrijske kronovine, akoravno je skoraj polovica Dalmacije zasedena od Italijanov. Glede Slovenije pravi „Novi život“, da ima 1,610.082 (?) prebivalcev.

Razen teh gorostasnih napak si je dovolil pisatelj tudi razne spremembe glede visokosti davka, ki je preliminiran za posamezne pokrajine. Ako se korigirajo vse te napake, pridemo do popolnoma drugih zaključkov kakor „Novi život“, in sicer: v Dalmaciji bo plačala vsaka oseba povprečno 230 dinarjev, na Hrvatskem 160, na Slovenskem 228 in v Vojvodini 265 dinarjev.

V Beogradu se vobče vzdržuje mnenje, da je finančni proračun za tekoče leto izdelan po načelu izenačenja davčnih bremen v vseh krajih, v kolikor je pač bilo mogoče to doseči z ozirom na postoječe zakonodajstvo. Tudi ta trditve se nam ne zdi utemeljena, ker novi proračun uvaja nekatere nove davke, oziroma poveča že obstoječe in to samo za nekatere. Na primer, v vseh pokrajinah izvzemši Srbijo, je uvedena trošarina na žganje v iznosu od 8 do 12 kron na liter. Ravnotako morajo plačati vse druge pokrajine, izvzemši Srbijo in Črno goro, trošarino na vino v iznosu od 20 do 60 kron za hektoliter. Slične neenakosti konstatiramo tudi pri taksah. Po členu 155. finančnega zakonskega načrta se morajo v vseh pokrajinah, razen Srbije in Črne gore, vse že obstoječe lestvine takse in odstotne takse povečati za 100 odstotkov. Že sedaj postoječe takse v teh pokrajinah pa so mnogo večje nego v Srbiji, n. pr. pri kupnoprodnih pogodbah v vrednosti od 30.000 kron dalje, se morajo plačati pri nas 5 % takse od vrednosti, v Srbiji pa samo 1½ %. Po finančnem zakonu bi se morale te takse pri nas podvojiti, tako da bi znašale 10 od sto, medtem ko ostanejo v Srbiji neizpremenjene. Da ne služi taka naredba izenajanja davkov, oziroma pristojbin, je vsakomur jasno. Tudi pri realnih neposrednih davkih obstojijo že sedaj razlike med pokrajinami iz bivše Avstro-Ogrske in med Srbijo. Tako n. pr. se ne plačuje v Srbiji hišnorazrednega davka, pri nas se hoče že obstoječi davek potrojiti.

== Izdelovanje koksa iz rjavega premoga. Iz Jesenic smo prejeli od tehničnega ravnatelja Kranjske industrijske družbe, gospoda Justa Hofmannna naslednji dopis: V našem enjenem listu ste prinesli dne 9. t. m. v št. 15. brez moje vednosti vest, da se mi je posrečilo, najti način, pa katerem se izdela iz domačega rjavega premoga snov, ki naj bi bila nadomestilo za inozemski koks, iz kamenega premoga. Da bi se tega ne tolmáčilo napačno, in ker so to prinesli kot novost tudi drugi časopisi, bi se rad izognil raznim vprašanjem in odgovorom z naslednjim pojasnilom: Izdelovanje kaumacita (koksa in rjavega premoga) se vrši že mnogo let v ogljenicah in pečeh. Že moj pokojni oče, rudniški ravnatelj Rafael Hofmann, se je pečal pred 35 leti po dolgih pripravah in raziskovanjih s poizkusi, da bi dobil iz Urikanjskega rjavega premoga na Sedmagraškem v koksarnah v Rešici, Vitkovcih in Hörde za visoke peči uporaben koks. V Lupenju se je na to postavila za tak premog koksarna, ki še danes obstoja. O tem je moj oče izdal različne publikacije. Kakovost tvarine, ki se dobiva iz izplinjnjem, je odvisna od vrste rjavega premoga, njenih kemičnih in fizikalnih svojstev. V sedanjem času, ko je izkoriščanje goriva posebno važno, se pečajo s takimi poizkusi različne družbe in posamezniki v skoraj vseh državah sveta in stremijo za tem, da bi iz rjavega premoga izdelovali koks, ki bi bil kot nadomestek uporaben za razne metalurške namene, za livarne, visoke peči itd. Tudi Kranjska industrijska družba se je lotila poizkusov in je preiskala različne vrste v Jugoslaviji domačega premoga. „az sam sem dal inicijativo za te važne in zanimive poizkuse, ne lastim si pa zasluge, da bi našel kak nov način izdelavanja. Za poizkuse Kranjske industrijske družbe se upouablja, ker ni na razpolago posebnih koksarn, že l. 1916. postavljena in od tedaj neizpremenjena peč v naši elektrovdni tovarni na Dobravi. V tej peči so se vršili poizkusi s posameznimi vrstami premoga, ki obetajo uspehe. Poizkusi niso končani in se mora posebno ugotoviti uporabnost novega koksa pri posameznih metalurških procesih. Pri vseh izvršenih in neizvršenih poizkusih zasledujem koristi svoje družbe in korist splošnosti ter bi imel iskreno zadoščenje, če se poizkusi obnesejo.

== Komisija za revizijo državnega davčnega ustrojstva. Povodom razprav o finančnem zakonu se je pokazala nujna potreba sistematične revizije in izenačenje celega državnega davčnega ustroja. Novi davčni zakon bi bode eden glavnih predmetov, ki pridejo po sprejetju ustave na dnevni red parlamenta. Finančni ministar namerava v kratkem sestaviti posebno komisijo, ki naj izdela projekt za nov davčni sistem. V to komisijo bo poklical strokovnjake iz vse države ter zastopnike glavnih gospodarskih in socialnih organizacij. Priprave za sestavo te komisije se prične v najkrajšem času. Naše zbornice in gospodarske kroge sploh opozarjamo na to velevažno zadevo.

== Monopol ljubljanske „Vnovčevalnice za živino in mas“ za Prekmurje ukinjen. Deželna vlada je razveljavila naredbo od dne 16. januarja 1920, št. 51 Ur. l., s katero so se začasno uvedle odpreme izkaznice za promet s klavno živino in prašiči ter plemensko živino. Ta, sicer čisto kontrolna naredba, se je posredno uporabljala le zato, da se je vzdrževal dejanski monopol Vnovčevalnice v Prekmurju. Proti temu so ostro ugovarjali na eni strani ljubljanski mesarji, na drugi strani pa Prekmurska kmetijska organizacija, ki se je pred kratkim osnovala s programom Samostojne kmetijske stranke. Valed posredovanja demokratiških poslancev je ministristvo trgovine in industrije ponovno zahtevalo od deželne vlade, da sprovede svobodno trgovino tudi v tem pogledu. Deželna vlada, ki se je doslej branila, se je sedaj uklonila zahtevi ministristva. Upati je, da se ne vrinejo v kupčijo nelegitimni elementi. Na to morajo mesarji in organizacije strogo paziti in vsak slučaj draženja nelegitimnih prekupcev ovaditi.

== Poljedelski pokret na Hrvatskem. Včerajšnja zagrebška „Riječ“ prinaša razgovor s hrvatskim poverjenikom za narodno gospodarstvo, Demetrovičem, ki se je izrazil o svojem programu sledeče: Predvsem namerava delovati za dvigovanje poljedelske produkcije, kar bi se doseglo zlasti z izboljšanjem kakovosti semen. V to svrbo je stopil v pogajanja s hrvatsko zadrugo za proizvajanje semen in z enakim društvom v Osijeku. Demetrovič je mnenja, da se bo pri agrarni reformi treba ozirati na vladetinstva, ki se bavijo s semeno-gojstvom. Dalje namerava poverjenik Demetrovič delovati za ustanovitev novih strokovnih gospodarskih zavodov, ki bi se bavili z rastlinogojstvom, filopatologijo in bakteriologijo. Na Hrvatskem se bodo osnovala sadjarske in vinarske šole. Ena taka šola že obstoja v Novem, kjer je bilo eksperimentiranih 30 jutrov kapiteljske zemlje.

== Kupčije na praškem veletrgu. V posameznih strokah je kupčija zelo živahna. Natančna statistika je nemogoča, ker je bilo komaj 1 % sklenjenih kupčij iz strahu pred obdavčenjem naznanjenih. Zostopniki jugoslovanske vlade imajo nalog nakupiti večjo množino blaga in industrijskih izdelkov. V oddelku za elektrotehniko so Jugoslovani živahno kupčevali. — Jugoslovanski kupeci morejo plačila izvrševati v dinarjih ali čehoslovanskih kronah. Pisarna praških vzorčnih veletrgov opozarja že sedaj interese na jesenski trg, da si s pravočasno priglasitvijo zagotove prostor in drugo.

== Promet po Donavi. Čehoslovania, Zveza čeških spediterjev za mednarodni promet, je otvorila brzojavni promet po Donavi. Direktni šlepi v Beograd z dopustnimi reekspedicijami v pristaniščih Osjek, Novi Sad, Orsava itd.

Borze 27. septembra.

Zagreb. Današnja borza je bila zopet nenavadno slaba. V efektnih splohi ni bilo prometa. Tudi valute so popustile v tečajih. Valute: dolar 113.50 do 114, avstrijske krone 39 do 40, češke krone 165, funti 400 do 405, napoleonondorji 413 do 414, marke 194 do 196, leji 230 do 234, lire 500 do 502, rublji 125 do 128.

	denar blaga
Banka za Primorje	1114
Banka za trg, obrt i ind.	440 454
Viratiska avstrijska	1640 1660
Banka Beod na Savi	200 204
Hrv. zemaljska banka	715 744
Ljubljanska kreditna	1100 1118
Narodna banka	775 804
Prva hrv. kreditnica	10.700 10.794
Rečka puška banka	425 438
Dobruška banka	8004
Narodni zem. industrija	1000
Gutman	1650 1704

Beograd. Zaradi praznika je bila danes borza zaprta.

Dunaj, devize v p. tem prometu. Zagreb 248 do 268, Budimpešta 97 do 107, Praga 402 do 428, Varšava 100 do 116, dinar 1000 do 1050, dolar 250, lira 1090, lej 515 do 519, rublji 280, marka 506 do 511, švicarski franki 4175 do 4180, francoski franki 1700, funti 850.

Avstr. krona za rentu	30 14
majska rentu	30 14
Ogrska krona za rentu	100 00
avstrijske vojne penzije	2500 00
Turška rentu	2500 00
Kreditni zavod za trg. in indust.	100 00
Anglobanka	100 00
Bankverein	100 00
Österreichische bank	100 00
Avstro-Ogrska banka	100 00
Zivnotna banka	100 00
Österreichische bank	100 00
Alpine-Monten	100 00
Prška telema indust.	100 00

Zürich, devize: Berlin 9.95, Holandska 193.25, Newyork 622, London 21.78, Pariz 41.90, Milan 26, Bruselj 43.90, Kopenhagen 85, Stockholm 124.75, Kristijanija 82.50, Madrid 91, Buenos Ayres 230, Praga 7.90, Beograd 21, Zagreb 5.25, Dunaj 2.75, žigosane 2.20, Budimpešta 2.

Berlin. Newyork 61.055, London 212.75, Pariz 410.60, Milan 225.5, Praga 81.25, Zagreb 51, Budimpešta 20, Varšava 21.75, Dunaj 26, Zürich 979.

Trst. Berlin 38.70, Newyork 23.75, London 83.75, Pariz 161.75, Praga 33, Zagreb 19.80, Dunaj 8.50, Zürich 387, Bukarešta 46.25.

Vremensko poročilo.

Ljubljana 306 m nad morjem

Dan	Čas opazovanja	Temperatura zraka	Temperatura vode	Temperatura tla	Vetrovi	Nah	Prijava
26. sept.	22. ur.	14.0	15.7	sl. zgrad	vel. juna		
27. sept.	8. ur.	14.0	15.7	sl. zgrad	vel. juna		
27. sept.	15. ur.	13.9	15.7	sl. zgrad	vel. juna		

Obir 2044 m nad morjem

Dan	Čas opazovanja	Temperatura zraka	Temperatura vode	Temperatura tla	Vetrovi	Nah	Prijava
26. sept.	22. ur.	13.0	15.0	sl. zgrad	vel. juna		
27. sept.	8. ur.	13.0	15.0	sl. zgrad	vel. juna		

Gradnja vremenjskega opazovalnice 167, opazovalni 167-1 Vremenjska opazovalnica: Vremenjska opazovalnica in opaz.

Lastnik in izdajatelj: Konzorcij „Jutra“ Odgovorni urednik Mit. F. Jelenc.

Mali oglasi.

Po zelo znanih **dvokolesa**, plaščih, oeni nova, zračnice, in vsakovrstni deli, karbidne svetiljke, gorilci itd. Sprejemajo se v popravilo dvokolesa in razni stroji pri **BATJELU**, Ljubljana, Stari trg št. 28. 226 12-1

Več vagonov oglja je naprodaj v vsaki množini **Agentura Fraind**, Sarajevo, poštni predal 320. 226 2-1

Rumova esenca in vse druge esence kupuje v vsaki množini **Agentura Fraind**, Sarajevo, poštni predal 320. 226 2-1

Urna in zanesljiva ženska, ki se v Ljubljani dobro spozna, dobi lep postranski služek. Zgledaj naj se v upravnistvu „Jutra“. 188 5

Išče se **transportno kolo** za prevažanje lažjih stvari. Reflektira se le na dobro očuvano kolo. Ponudbe na upravo „Jutra“. 188 5

Trije politični tajniki

na Ljubljano, Celje in Maribor se iščejo za takojšnji nastop. Ponudbe z navedbo pogojev na upravo lista pod „Impex 230.000“. 232 3-1

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
— inseriraj v „Jutra“

Zaloga švicarskih ur in delov, zlatine in srebrnine, vse popravila izvršim skrbno, staro zlato in srebro kupujem. **P. Korošec**, urar, Ljubljana, Sv. Florijana ul. 31. 227 50-1

Suhe gobe in fižol

kupuje po najnižjih dnevnih cenah
Družba „Sad“, trgovina z deželnimi in gozdnimi pridelki, Ljubljana, Beethovnova ulica. 168 Prosi se za ponudbe. 5-5

F. Oražem & Jančar

pleskarja
Ljubljana, Breg št. 6
se priporočata slavnemu občinstvu za vsa plesarska dela. 228 10-1

Več raznašalk

za novostanovljene okraje ljubljanske
sprejme takoj
uprava „Jutra“, Sodna ulica 6.

Charles Princ

Ljubljana
Manufaktura 196 13-3

Zaloga: Turjaški trg 1.
Pisarna: Zidovska ulica 1/I.

Kompletna parna pralna naprava

se po ugodni ceni takoj proda.
221 Natančnejša pojasnila daje: 3-1
mestna uprava v Ptuj.

Več kolporterjev

sprejme takoj
uprava „Jutra“, Sodna ulica št. 6.

„Drago Beseljak“

Obl. konces. informacijski zavod
Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5,
dostavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonementu ter posamezno cene zmerne. 10 7

Krasna luksusvila

z lepim vrtom, na mestni periferiji, južnoležeča, na divnem kraju, opremljena z vsem komfortom
se proda
radi drugega podjetja. Pripravna za ljubitelja.

Posredovalci izključeni!
Ponudbe sprejema pod „Luksusvila 110/717“, Anonimna ekspedicija „Jadrani“, Maribor, Gosposka ulica 44. 229

Gremij trgovcev v Ljubljani.

Vpisovanje v trgovsko gremijalno nadaljevalno šolo se vrši v sredo, četrtek in petek, to je 29. in 30. septembra ter 1. oktobra t. l., vsak dan od 8. ure dopoldne do 2. ure popoldne v gremijalni pisarni, Građišče 17/L, kjer se dobe tudi potrebne tiskovine.

K vpisovanju se morajo zglasiti vsi trgovski vajenci, ki dosedaj še niso obiskovali trgovske šole, in pa vse trgovske vajenke, ker je tudi za slednje pouk na trgovski šoli obligaten.

V nedeljo, dne 3. oktobra t. l. ob 8. uri zjutraj se zberejo vsi vajenci in vse vajenke v I. mestni deški šoli na Ledini, kjer bodo razdeljeni v posamezne oddelke.

V Ljubljani, dne 27. septembra 1920.

Načelnik: Kostevc.

!!! Naročite !!!

V teku 10 dni prispe večja množina **dežnih plaščev** v vseh številkah od 44 do 56 in v raznih oblikah za dame in gospode. Izdelek in kakovost švicarska v ceni od K 900— do K 1050— za komad. — **Zajamčeno nepremočljivo!**

Naročila sprejema: **Prva kranjska razpošiljalnica**

Schwab & Bizjak,
Ljubljana, Dvorni trg.

Pri poštini naročilih zadostuje samo navedba številke.

Odvetniška pisarna

150 7

Dr. Karel Koderman v Mariboru
se je preselila na Aleksandrovo cesto 12
(na vogalu Sodne ulice).

BALKAN

delniška družba za mednarodne Transporte.

Brzojavni naslov: Balkansped.

70 4

Ljubljana, Maribor, Beograd, Zagreb, Trst, Wien.

Spedicija vseh vrst. Sprejemanje blaga v skladišča. Zacinjenja in zavarovanja. Mednarodni prevozi. Selitve s patent. pohištenimi vozovi na vse strani.

Prvo ljubljansko javno skladišče spojeno s tirom južne železnice.

Največje domače spedijsko podjetje v Jugoslaviji.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Poziv k subskripciji delnic.

Upravni svet oddaja v javno subskripcijo vso osnovno glavnico, ki znaša

20.000.000 K in je razdeljena na 50.000 na prinosca se glasečih delnic po 400 K (§§ 5. in 6. pravil).

Nominalni znesek se mora takoj pri subskripciji v gotovini popolnoma plačati s 5% obrestmi od 1. januarja t. l. dalje. Vrhutega je vplačati za stroške, zlasti izdajo delnic, po 60 K za vsako delnico.

Subskripcija se vrši od 1. do 15. oktobra 1920.

Prijave sprejema Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Delnice so deležne čistega dobička od 1. januarja 1920 ter so opremljene s kuponi za leto 1920.

Vsakemu subskribentu bo izdal zavod potrdilo o številu subskribiranih delnic in o celokupnem vplačanem znesku.

O dodelitvi delnic odloča upravni svet svobodno, vendar postane dodelitev pravomočna šele z odobrenjem ministrstva za trgovino in industrijo oddelka v Ljubljani.

Po dodelitvi delnic bodo prejeli subskribenti proti vrnitbi potrdila o subskribiranih delnicah začasno potrdilo o številu jim dodeljenih delnic, oziroma povračilo vplačanih zneskov za subskribirane delnice, ki se jim ne bi dodelile. Delnice same bodo subskribenti prejeli pozneje proti izročitvi začasnega potrdila o dodeljenih delnicah.

Vse delnice ostanejo pod zaporo do občnega zbora, ki bo odobril bilanco za šesto poslovno leto.

V smislu § 16. pravil daje na občnem zboru vsakih 25 delnic po en glas.

Za upravni svet:

Ivan Knez

predsednik.

Peter Kozina

podpredsednik.

320